

Sygn. akt VII U 77/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 maja 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Popielińska

Protokolant: st.sekr.sądowy Adrianna Mikulska

po rozpoznaniu w dniu 15 maja 2013 r. w Gdańsku

sprawy P. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania P. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 7 września 2012 r. nr (...)

oraz z dnia 22 listopada 2012r. nr (...)

I. Zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób, iż przyznaje wnioskodawcy P. D. prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia 01 stycznia 2013r.;

II. nie stwierdza odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania zaskarżonych decyzji.

/ Na oryginale właściwy podpis. /

Sygn. akt VII U 77/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 07 września 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu P. D. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.), tj. wobec nieudowodnienia na dzień 01 stycznia 1999 r. 15 lat pracy w szczególnych warunkach oraz nierozwiązania stosunku pracy.

Ubezpieczony P. D. zaskarżył powyższą decyzję w całości zarzucając jej naruszenie :

1. przepisu art. 184 ust. 1 w zw. z art. 32, 33, 39 i 49 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) oraz § 4 Rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 162, poz. 1118 z późn. zm.) poprzez przyjęcie, że wnioskodawca nie spełnia wymogów określonych w art. 184 cytowanej ustawy, bowiem nie posiada 15 – letniego zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze,

2. przepisu § 2 ust. 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 162, poz. 1118 z późn. zm.) poprzez nieznanie świadectw pracy potwierdzających pracę wnioskodawcy w warunkach szkodliwych w następujących zakładach pracy :

- od dnia 01 września 1975 r. do dnia 30 czerwca 1995 r. oraz od dnia 01 października 1997 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. w Fabryce (...) w G. na podstawie świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 30 czerwca 1995 r.,
- od dnia 07 września 1970 r. do dnia 01 sierpnia 1972 r. w (...)Przedsiębiorstwie (...)Sp. z o.o. w G. na podstawie świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 14 września 1999 r.,
- od dnia 21 sierpnia 1989 r. do dnia 31 grudnia 1990 r. w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w G. na podstawie świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 26 listopada 2003 r.,
- od dnia 01 lipca 1995 r. do dnia 30 września 1997 r. w Serwisie (...) Spółce z o.o. w G. na podstawie świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 03 listopada 1997 r.

3. sprzeczność istotnych ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez dowolną interpretację zapisów przedłożonych świadectw.

Wskazując na powyższe odwołujący wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie prawa do emerytury z uwzględnieniem pracy w warunkach szczególnych we wszystkich wskazanych wyżej zakładach pracy, zgodnie z treścią świadectw pracy, obowiązującego prawa i orzecznictwa sądów w tym zakresie, a także o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz odwołującego się kosztów postępowania.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jej oddalenie podtrzymując stanowisko przedstawione w zaskarżonej decyzji. Organ rentowy nie znalazł podstaw do uwzględnienia do stażu pracy w warunkach szczególnych następujących okresów pracy :

- od 01 września 1975 r. do 22 maja 1986 r., od 22 czerwca 1986 r. do 01 listopada 1986 r., od 28 grudnia 1986 r. do 09 marca 1987 r., od 25 stycznia 1989 r. do 20 sierpnia 1989 r. oraz od 01 stycznia 1991 r. do 15 stycznia 1991 r. i od 01 czerwca 1992 r. do 30 czerwca 1995 r. z tytułu zatrudnienia w Fabryce (...), albowiem w dniu 25 czerwca 2012 r. pracodawca wystawił świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach jedynie za okres od 16 stycznia 1991 r. do 31 maja 1992 r.,
- od 01 października 1997 r. do 31 grudnia 1998 r. z tytułu zatrudnienia w Fabryce (...) – wobec treści świadectwa pracy z dnia 25 czerwca 2012 r.,
- od 07 września 1970 r. do 01 sierpnia 1972 r. z tytułu zatrudnienia w (...)Przedsiębiorstwie (...)sp. z o.o., bowiem pracodawca w świadectwie pracy w szczególnych warunkach, bowiem pracodawca w świadectwie pracy w szczególnych warunkach (k. 8 plik E) powołał się na wykaz A dział II poz. 44 rozporządzenia z dnia 07 lutego 1983 r., który w wyżej cytowanym rozporządzeniu nie figuruje,
- od 21 sierpnia 1989 r. do 31 grudnia 1990 r. z tytułu zatrudnienia w (...) w G., z uwagi na rozbieżności w świadectwie pracy (k. 29 plik kpu) oraz w świadectwie prac wykonywanych w szczególnych warunkach z dnia 26 listopada 2003 r. (k. 11 plik E),

- od 01 lipca 1995 r. do 01 lipca 1997 r. z tytułu zatrudnienia w (...) Spółce z o.o., bowiem z przedłożonych dokumentów wynika, że ubezpieczony wykonywał prace na stanowisku operator sprężarek i kotłów wodnych, natomiast powołane przez zakład pracy przepisy rozporządzenia w wykazie A dziale XIV poz. 9 wymieniają bezpośrednią obsługę sprężarek, czego nie można stwierdzić na podstawie dokumentów,
- od 02 lipca 1997 r. do 30 września 1997 r. w (...), bowiem ze świadectwa pracy z dnia 30 września 1997 r. wynika, że wnioskodawca wykonywał prace na stanowisku łączonym palacz – hydraulik – podobnie potwierdzają to dokumenty z archiwum, a zdaniem pozwanego organu rentowego, nie jest pracą w warunkach szczególnych praca, której tylko część zmiany roboczej pracownik wykonuje pracę w warunkach szczególnych.

Wobec przedłożenia przez wnioskodawcę w toku postępowania wyjaśniającego nowych dokumentów, Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z dnia 22 listopada 2012 r. ponownie odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych z uwagi na nie wykazanie 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a jedynie 8 lat, 5 miesięcy i 15 dni oraz nie rozwiązanie stosunku pracy. Ostatecznie do pracy w szczególnych warunkach ZUS nie zaliczył ubezpieczonemu okresów :

- od 01 września 1975 r. do 22 maja 1986 r., od 22 czerwca 1986 r. do 01 listopada 1986 r., od 28 grudnia 1986 r. do 09 marca 1987 r., od 25 stycznia 1989 r. do 20 sierpnia 1989 r. oraz od 01 stycznia 1991 r. do 15 stycznia 1991 r. i od 01 czerwca 1992 r. do 30 czerwca 1995 r., a także od 01 października 1997 r. do 31 grudnia 1997 r. z tytułu zatrudnienia w Fabryce (...),
- od 01 lutego 1990 r. do 31 grudnia 1990 r. z tytułu zatrudnienia w (...) w G.,
- od 01 lipca 1995 r. do 01 lipca 1997 r. oraz od 02 lipca 1997 r. do 30 września 1997 r. z tytułu zatrudnienia w (...) Spółce z o.o.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony wnosił i wywodził jak w odwołaniu od decyzji z dnia 07 września 2012 r.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko przedstawione w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujących stan faktyczny :

Ubezpieczony P. D., urodzony dnia (...), w dniu 04 czerwca 2012 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o emeryturę.

Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i pozostaje w stosunku pracy z Zakładem Opieki Zdrowotnej MSWiA w G..

W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczony udowodnił na dzień 01 stycznia 1999 r. staż ubezpieczeniowy w wymiarze 29 lat, 2 miesiące i 1 dzień okresów składkowych i nieskładkowych, w tym początkowo 3 lata i 9 miesięcy pracy w szczególnych warunkach.

Zaskarżoną w sprawie decyzją z dnia 07 września 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił P. D. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, tj. wobec nieudowodnienia wymaganego 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach oraz nierozwiązania stosunku pracy.

Następnie, wobec przedłożenia przez ubezpieczonego nowych dokumentów w toku postępowania wyjaśniającego ZUS ustalił, że ubezpieczony wykazał na dzień 01 stycznia 1999 r. 7 lat, 10 miesięcy oraz 28 dni pracy w szczególnych warunkach, po czym ponownie wydał decyzje odmowną z dnia 29 października 2012 r. wskazując, że ubezpieczony

nie spełnia przesłanek do nabycia prawa do emerytury w wieku obniżonym. Decyzja ta nie została zaskarżona przez ubezpieczonego.

Po wpływie do ZUS nowych dokumentów dotyczących stażu pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych, organ rentowy wydał zaskarżoną w sprawie decyzję z dnia 22 listopada 2012 r. odmawiając ubezpieczonemu prawa do emerytury w szczególnych warunkach z uwagi na niewykazanie na dzień 01 stycznia 1999 r. 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a jedynie 8 lat, 5 miesięcy i 15 dni oraz z uwagi na nierozwiązanie stosunku pracy. Decyzją tą ZUS jednocześnie uchylił poprzednio wydaną decyzję odmowną z dnia 29 października 2012 r.

Okoliczności bezsporne, vide : akta ubezpieczeniowe ZUS : wniosek o emeryturę – k. 1 – 2, karty przebiegu zatrudnienia – k. 52, 201 i 210, praca w szczególnych warunkach – k. 211, decyzja ZUS z dnia 07.09.2012 r. – k. 53, decyzja ZUS z dnia 29.10.2012 r. – k. 202, decyzja ZUS z dnia 22.11.2012 r. – k. 212.

Wnioskodawca w okresie od dnia 04 grudnia 1980 r. do dnia 02 lutego 1981 r. był słuchaczem kursu obsługi kotłów wodnych i parowych wysokoprężnych zorganizowanego w G. przez (...) Okręgowy Oddział w G., który ukończył z wynikiem dobrym.

Dowód : akta sprawy – zaświadczenie ukończenia kursu : k. 119 (koperta) oraz w aktach osobowych wnioskodawcy (bez numeracji kart) – w aktach sprawy VI P 972/12 Sądu Rejonowego Gdańsk – Południe w Gdańsku.

W okresie od dnia 01 września 1975 r. do dnia 30 czerwca 1995 r. wnioskodawca zatrudniony był w Fabryce (...) z siedzibą w G. na stanowisku palacza i obsługi sprężarek, przy czym w okresach od dnia 23 maja 1986 r. do dnia 21 czerwca 1986 r., od dnia 02 listopada 1986 r. do dnia 27 grudnia 1986 r., od dnia 10 marca 1987 r. do dnia 24 stycznia 1989 r. oraz od dnia 21 sierpnia 1989 r. do dnia 31 grudnia 1990 r. korzystał z urlopów bezpłatnych na wyjazd do pracy za granicę.

Pracę w ww. przedsiębiorstwie ubezpieczony rozpoczął od 01 września 1975 r. na stanowisku hydraulika w Dziale (...). Z dniem 01 października 1975 r. powierzono mu obowiązki brygadzysty ds. ciepłowniczych. Po uzyskaniu uprawnień do obsługi kotłów wodnych i parowych wysokoprężnych ubezpieczony pracował w okresie zimowym jako palacz obsługując kotły, a w okresie letnim obsługując bezpośrednio sprężarki.

Obsługa kotłów odbywała się na kotłowni, która ogrzewała zakład. Kotły te ogrzewały również ciepłą wodę, gdyż były to kotły L.– parowe, wysokoprężne, podlegające dozorowi technicznemu. Na kotłowni w sezonie grzewczym pracowało na jednej zmianie dwóch pracowników, tj. palacz i pomocnik palacza do obsługi kotłów. Była to praca w warunkach szkodliwych, w brudzie i w zapyleniu od miazgi węglowej. Za pracę na tym stanowisku pracownicy otrzymywali dodatek za szkodliwe warunki pracy.

Obsługa sprężarek miała charakter bezpośredni. Sprężarki znajdowały się w osobnym dziale, było ich 4 typu WS 100 i służyły one do produkcji sprężonego powietrza dla celów technologicznych do napędu urządzeń na produkcji. Praca przy obsłudze sprężarek w sezonie letnim była pracą na 3 zmiany, a w pozostałym okresie na 2 zmiany. Wnioskodawca obsługując te sprężarki jednocześnie musiał pilnować odpowietrzania układu doprowadzającego sprężone powietrze do maszyn, co polegało na systematycznym spuszczeniu wody z instalacji sprężonego powietrza. Koniecznym było stałe utrzymanie w suchości tych ciągów doprowadzających, co należało do obowiązków obsługujących sprężarki. Sprężarki wytwarzały niesamowity hałas, dlatego też pracownikom zapewniano słuchawki zabezpieczające. Była to praca w ciągłym ruchu i do osób obsługujących sprężarki należała także bieżąca konserwacja tych urządzeń polegająca na wymianie oleju, bieżących przeglądach, tak aby maszyny te były cały czas zdolne do użytkowania. To powietrze było chłodzone zimną wodą w układzie zamkniętym, którą dostarczała tak zwana „deszczownia”, gdzie były urządzenia dostarczające ciągle wodę do sprężarek. Nadzór nad nimi wchodził w zakres obsługi sprężarek, gdyż był to zespół tzw. naczyń połączonych. Chodziło o schłodzenie sprężonego powietrza ze 160 do 20 stopni.

W zakładzie, w którym pracował ubezpieczony, obowiązywała wielozadaniowość, ale nie oznaczało to, że jednocześnie wykonywano wszystkie prace. Wyglądało to w ten sposób, że kiedy ktoś pracował jako palacz, nie wykonywał

jednocześnie prac przy obsłudze sprężarek, gdyż było to fizycznie niewykonalne. Nie było też tak, że jednego dnia ktoś pracował jako palacz, a drugiego dnia obsługiwał sprężarki. Najczęściej bywało tak, że w sezonie letnim, gdy nie były uruchamiane kotły L., pracownicy pracowali na sprężarkach, a dodatkowo wykonywali też remonty ww. kotłów L., sprężarek, ciągów hydraulicznych doprowadzających parę do urządzeń, regenerowano też grzejniki na zakładzie. Ubezpieczony również zajmował się tego rodzaju pracami.

W okresie od 01 czerwca 1992 r. do 30 czerwca 1995 r. ubezpieczony zajmował się tylko i wyłącznie obsługą sprężarek.

Pracownikom, którzy pracowali w warunkach szczególnych wystawiano karty pracy, gdzie wskazywano w jakich okresach dany pracownik wykonywał pracę w warunkach szkodliwych, a co za tym idzie, kiedy konieczne było wypłacenie mu dodatku za takie prace. Ubezpieczony również otrzymywał taki dodatek. W zakładzie ubezpieczonego, praca na takich stanowiskach jak obsługa kotłów jako palacz oraz obsługa sprężarek zaliczana była do pracy w warunkach szczególnych.

Dowód : akta osobowe wnioskodawcy (bez numeracji kart) – w aktach sprawy VI P 972/12 Sądu Rejonowego Gdańsk – Południe w Gdańsku : pisma Zarządu Przedsiębiorstwa (...)o zakwalifikowaniu na budowę eksportową, pisma dotyczące zakończenia pracy na budowie eksportowej, skierowanie do pracy z dnia 07.08.1957 r., umowa o pracę z dnia 01.09.1975 r., wniosek o zmianę stanowiska służbowego z dnia 26.09.1975 r., angaż z dnia 01.10.1975 r., pismo (...)Zakładu (...) z dnia 30.01.1981 r., prośba o wyrażenie zgody na wykonywanie dodatkowej pracy z dnia 14.12.1981 r., wniosek o zmianę wynagrodzenia z dnia 16.09.1985 r., angaż z dnia 07.11.1985 r., wniosek o podwyższenie dodatku brygadzistowskiego z dnia 20.03.1986 r., wniosek o przyznanie premii motywacyjnej z dnia 18.12.1986 r., deklaracja o odpowiedzialności materialnej z dnia 19.07.1988 r., wniosek o zmianę wynagrodzenia i stanowiska służbowego z dnia 22.06.1992 r., świadectwo pracy z dnia 30.06.1995 r., akta ubezpieczeniowe – częściowo świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 30.06.1995 r. – k. 9., akta sprawy : kserokopie pasków wypłat za okres od czerwca 1992 r. do 2002 r. – k. 119 (koperta), zeznania świadka J. Ś.– k. 130 – 131, zeznania świadka T. B.– k. 132 – 133, zeznania świadka J. C.– k. 133, zeznania świadka T. K.– k. 134, zeznania świadka I. M.– k. 134 – 135, zeznania świadka R. M.– k. 135 – 136, zeznania ubezpieczonego P. D.– k. 128 – 129 w zw. z k. 154.

W okresie od dnia 21 sierpnia 1989 r. do dnia 31 grudnia 1990 r. ubezpieczony zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w G.. W tym okresie wnioskodawca pracował na budowie eksportowej w Czechach, gdzie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy produkcji wyrobów ceramicznych. Początkowo pracował na stanowisku formowacza przy formowaniu cegieł, a następnie po powrocie z urlopu, z racji, że nie było już pracy przy formowaniu cegieł, został przydzielony do wypalania cegieł i jego praca w tym okresie polegała na wkładaniu forem do pieca, a po ich wypaleniu, na wyciąganiu cegieł i ich składowaniu do magazynu.

Dowód : akta ubezpieczeniowe – świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach – k. 11, akta osobowe wnioskodawcy z (...)(bez numeracji kart) – świadectwo pracy z dnia 26.11.2003 r., świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 26.11.2003 r., pismo z dnia 09.08.1989 r. dotyczące zakwalifikowania ubezpieczonego do pracy za granicą na budowie eksportowej (...)na stanowisku ślusarza w okresie od dnia 18.08.1989 r. do dnia 30.06.1990 r., pismo z dnia 27.12.1990 r. zawiadamiające o zakończeniu pracy na budowie eksportowej w Czechosłowacji od dnia 21.08.1989 r. do dnia 31.12.1990 r., umowa o pracę z dnia 27.12.1989 r. na stanowisku montera, aneks nr 25/1990 do ww. umowy, aneks Nr 57/90 do umowy z dnia 27.12.1989 r., świadectwo zakończenia pracy za granicą z dnia 31.12.1990 r., akta sprawy – zeznania ubezpieczonego P. D.– k. 128 w zw. z k. 154.

W okresie od dnia 01 lipca 1995 r. do dnia 01 lipca 1997 r. oraz od dnia 02 lipca 1997 r. do dnia 30 września 1997 r. P. D. zatrudniony był w Serwisie (...) Spółce z o.o. z siedzibą w G..

Przedsiębiorstwo to wyodrębniło się z Fabryki (...) w wyniku przeprowadzonej restrukturyzacji. Celem tego zakładu była obsługa techniczna i utrzymanie ruchu przy produkcji. Od 01 lipca 1995 r. do 01 sierpnia 1997 r. ubezpieczony był zatrudniony na stanowisku operatora sprężarek i kotłów wodnych, natomiast od 02 sierpnia 1997 r. do 30 września 1997 r. pracował jako palacz – hydraulik.

Praca wnioskodawcy w pierwszym (spornym) okresie zatrudnienia polegała tylko i wyłącznie na bezpośredniej obsłudze sprężarek. Ubezpieczony w tym okresie nie pracował jako palacz – hydraulik. Zmiana obowiązków i stanowiska pracy w drugim okresie zatrudnienia wynikała z faktu, że zakład pracy zakupił nowe sprężarki, które nie wymagały już obsługi bezpośredniej. Ubezpieczonemu wskazano stanowisko łączone palacz – hydraulik, ponieważ w przypadku awarii kotła, ubezpieczony, z racji, że miał ku temu stosowne uprawnienia, mógł dokonać we własnym zakresie naprawy kotła. Do obsługi były 3 kotły, tj. 2 do obsługi centralnego ogrzewania i 1 do wody. Były to kotły parowe, rusztowe, typu przemysłowego. W okresie zatrudnienia w spółce (...) nie było takiej sytuacji, aby wnioskodawca pracował jednocześnie jako palacz i przy obsłudze sprężarek. Praca przy obsłudze tych urządzeń była zmianowa – trzy zmiany przez cały rok. Praca przy obsłudze sprężarek polegała na stałym dozorowaniu pracy sprężarek, ustawianiu parametrów i bieżącym utrzymaniu jej w ruchu. Sprężarki te służyły do wytworzenia sprężonego powietrza do obsługi urządzeń służących do produkcji opakowań blaszanych. Pracownicy zatrudnieni na tych stanowiskach otrzymywali dodatek za pracę w szkodliwych warunkach. Była to praca w dużym hałasie.

Dowód : akta osobowe wnioskodawcy z (...) (bez numeracji kart) – zaświadczenie o ukończeniu szkolenia wstępnego z dnia 27.09.1995 r. na stanowisku obsługa sprężarek, umowa o pracę z dnia 01.07.1995 r. na stanowisku operatora sprężarek i kotłów wodnych, zaświadczenie lekarskie z dnia 08.08.1997 r. na stanowisku palacz – hydraulik, świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 03.11.1997 r., umowa o pracę z dnia 05.07.1996 r. na stanowisku operatora sprężarek i kotłów wodnych, umowa o pracę z dnia 30.12.1996 r. na czas określony do dnia 01.07.1997 r. na stanowisku operatora sprężarek i kotłów wodnych, umowa o pracę z dnia 24.06.1997 r. na czas nieokreślony na stanowisku palacz – hydraulik, świadectwo pracy z dnia 28.06.1996 r. na stanowisku operatora sprężarek i kotłów, świadectwo pracy z dnia 28.06.1996 r., świadectwo pracy z dnia 30.06.1997 r., świadectwo pracy z dnia 26.09.1997 r., akta sprawy – zeznania świadka B. N. – k. 131 – 132.

Po likwidacji Przedsiębiorstwa (...) ubezpieczony wrócił do pracy do Fabryki (...), która w międzyczasie zmieniła nazwę na (...) Sp. z o.o. w G. Oddział w G.. Ubezpieczony, w okresie od dnia 01 października 1997 r. do dnia 01 lipca 2002 r., pracował tam na stanowisku konserwatora w Dziale (...).

Dowód : akta osobowe wnioskodawcy z Fabryki (...) w G. – t. II (bez numeracji kart) – wniosek o przyjęcie z dnia 19.09.1997 r., zaświadczenie lekarskie z dnia 30.09.1997 r., umowa o pracę z dnia 01.10.1997 r., karta obiegowa, świadectwo pracy z dnia 10.09.1999 r., świadectwo pracy z dnia 25.06.2012 r.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach niniejszej sprawy, w aktach ubezpieczeniowych pozwanego organu emerytalnego oraz w aktach osobowych wnioskodawcy (w tym znajdujących się w aktach sprawy VI P 972/12 Sądu Rejonowego Gdańsk – Południe w Gdańsku), których prawdziwości i rzetelności nie kwestionowała żadna ze stron postępowania. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu.

Podstawę ustaleń stanu faktycznego stanowiły także zeznania świadków T. B., J. C., T. K., I. M., R. M., B. N. i J. Ś., które jako osoby obce, nie zainteresowane wynikiem postępowania w ocenie Sądu zasługują na walor wiarygodności co do faktów zbieżnych z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, w tym angażami, umowami o pracę i świadectwami pracy znajdującymi się w aktach osobowych, jak również z zeznaniami ubezpieczonego, które także zdaniem Sądu zasługiwały w znacznej części na wiarę.

Trudno uznać za wiarygodne zeznania ubezpieczonego w zakresie w jakim twierdził, że po rozwiązaniu w 1997 r. Przedsiębiorstwa (...) i powrocie do Fabryki (...), nadal pracował przy bezpośredniej obsłudze sprężarek, skoro okoliczność ta nie wynika z żadnego dokumentu znajdującego się w jego aktach osobowych z tego okresu. Wręcz przeciwnie, z akt osobowych ubezpieczonego bezspornie wynika, że od dnia 01 października 1997 r. pracował on w ww. przedsiębiorstwie na stanowisku konserwatora. Okoliczność ta wynika chociażby z podania o przyjęcie do pracy w charakterze konserwatora z dnia 19 września 1997 r. podpisanego przez samego ubezpieczonego, zaświadczenia lekarskiego z dnia 30 września 1997 r. wskazującego, na brak przeciwwskazań do wykonywania pracy na stanowisku konserwatora, umowy o pracę z dnia 10 października 1997 r. na stanowisku konserwatora, wniosku

z dnia 26 czerwca 2002 r. o przeniesienie P. D. z dniem 01 lipca 2002 r. do pracy na wydział produkcyjny, gdzie wskazano, iż obecnie pracuje on w Dziale (...) na stanowisku konserwatora, czy też karty obiegowej wskazującej na stanowisko konserwatora. W ocenie Sądu, trudno uznać, aby pracodawca we wszystkich ww. dokumentach wpisywał, bez odniesienia się do pracy faktycznie wykonywanej przez ubezpieczonego, stanowisko pracy konserwatora, a wnioskodawca na powyższe w ogóle nie reagował. W ocenie Sądu należy uznać, iż w tym konkretnym wypadku bardziej wiarygodne są zapisy w aktach osobowych i to na nich należy oprzeć się konstruując stan faktyczny w spornym okresie czasu. Sąd zwrócił również uwagę, że w pozwie z dnia 22 października 2012 r. skierowanym przeciwko (...) sp. z o.o. w P.o sprostowanie świadectwa pracy (sygn. akt VI P 972/12), P. D. domaga się zamieszczenia w świadectwie pracy informacji o wykonywaniu przez niego w okresie od dnia 01 października 1997 r. do dnia 30 września 2002 r. pracy polegającej na bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń, a nie – jak twierdzi w niniejszym postępowaniu – pracy polegającej na bezpośredniej obsłudze sprzężarek, co dodatkowo potwierdza zajęte w niniejszej sprawie stanowisko Sądu odnośnie odmowy wiary ubezpieczonemu w tym zakresie.

Sąd zważył co następuje :

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych odwołanie skarżącego P. D. zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania była kwestia ustalenia prawa ubezpieczonego do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Wyniki przeprowadzonego przez Sąd postępowania dowodowego wykazały, że wnioskodawca legitymuje się wymaganym 15 – letnim stażem pracy w szczególnych warunkach, co sprawia, iż stanowisko organu emerytalnego odmawiające wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury, nie jest słuszne.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury ***dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r.*** zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009, Nr 153 poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy spełnili łącznie następujące warunki:

- 1) legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat - dla mężczyzn, 60 dla kobiet,
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,
- 3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Wobec zarzutów pozwanego organu rentowego odmawiającego ubezpieczonemu prawa do emerytury m.in. z tego względu, że nadal pozostaje on w zatrudnieniu pracowniczym, wskazać w tym miejscu należy, iż z dniem 01 stycznia 2013 r. art. 184 ust. 2 powyższej ustawy zmieniony został przez art. 1 pkt 20 ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r., Nr 637), w związku z czym od dnia 01 stycznia 2013 r. warunkiem uzyskania uprawnienia do emerytury w warunkach szczególnych nie jest konieczne rozwiązanie przez ubezpieczonego stosunku pracy.

Stosownie do dyspozycji art. 32 ust. 1 cytowanej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27. Dla uzyskania uprawnień do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wymagane jest osiągnięcie wskazanego w przepisach wykonawczych wieku, a także przepracowanie określonej ilości lat w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa o emeryturach i rentach z FUS, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Stosownie do treści § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W wykazie A – prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego – stanowiącym załącznik do rozporządzenia, w dziale XIV (prace różne) pod pozycją 1 wymienione są prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego, natomiast pod pozycją 9 wymieniona jest bezpośrednia obsługa sprężarek. Ponadto, w dziale V (w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych) pod pozycją 11 wymienione są prace przy produkcji materiałów ogniotrwałych oraz wyrobów ceramicznych. Wobec ogólnikowego określenia ww. rodzaju pracy posiłkowo należy odnieść się do Zarządzenia Nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 07 lipca 1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego (Dz. Urz. MG. z 1987 r., Nr 4, poz. 7) pod pozycją 11 (prace przy produkcji materiałów ogniotrwałych oraz wyrobów ceramicznych) w pkt 5 wymieniony jest formowacz wyrobów ceramicznych, a w pkt 10 ustawiacz ceramiki do wypału w piecach i rozładunku po wypale.

Dodatkowo wskazać należy, iż zgodnie z przepisem § 2 ust. 1 i 2 powołanego wyżej rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy natomiast, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (**§ 2 ust. 2**).

Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Bezspornym jest, iż ubezpieczony w dniu (...) osiągnął 60 rok życia, na dzień 01 stycznia 1999 r. udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat oraz staż w szczególnych warunkach w wymiarze 8 lat, 5 miesięcy i 15 dni, a także nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

W tym miejscu wskazać należy, iż ostatecznie w decyzji z dnia 22 listopada 2012 r. ZUS zaliczył ubezpieczonemu do stażu pracy w warunkach szczególnych okres pracy w (...)Przedsiębiorstwie (...)Sp. z o.o. w G., tj. okres od dnia 07 września 1970 r. do dnia 26 października 1972 r. oraz od dnia 05 stycznia 1974 r. do dnia 31 lipca 1975 r. (za wyjątkiem okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej od dnia 27 października 1972 r. do dnia 04 stycznia 1974 r.) oraz okres pracy w Stoczni (...)wynikający ze świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach (k. 207 plik E akt ZUS), tj. okres od dnia 15 lipca 1969 r. do dnia 31 stycznia 1970 r.

Ostatecznie, przedmiotem sporu pozostawało zatem ustalenie, czy za zatrudnienie w szczególnych warunkach mogą zostać uznane następujące okresy pracy :

1) od 01 września 1975 r. do 22 maja 1986 r., od 22 czerwca 1986 r. do 01 listopada 1986 r., od 28 grudnia 1986 r. do 09 marca 1987 r., od 25 stycznia 1989 r. do 20 sierpnia 1989 r. oraz od 01 stycznia 1991 r. do 15 stycznia 1991 r. i od 01 czerwca 1992 r. do 30 czerwca 1995 r. z tytułu zatrudnienia w Fabryce (...), albowiem jak wskazał pozwany organ rentowy w dniu 25 czerwca 2012 r. pracodawca wystawił świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach jedynie za okres od 16 stycznia 1991 r. do 31 maja 1992 r. (k. 30 plik E akt ZUS),

2) od 01 października 1997 r. do 31 grudnia 1998 r. z tytułu zatrudnienia w Fabryce (...) – wobec treści świadectwa pracy z dnia 25 czerwca 2012 r. (korekta – k. 32 plik E akt ZUS),

3) od 01 lutego 1990 r. do 31 grudnia 1990 r. z tytułu zatrudnienia w (...) w G., albowiem, jak wskazał pozwany organ rentowy, z przedłożonych dokumentów z archiwum wynika, że ubezpieczony wykonywał prace na stanowisku „pracownik fizyczny”, natomiast powołane przez zakład pracy przepisy, tj. wykaz A dział V poz. 11 rozporządzenia wymieniają prace przy produkcji materiałów ogniotrwałych oraz wyrobów ceramicznych, a w wykazie A dział V poz. 11 pkt 3 zarządzenia Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych wskazane jest stanowisko „formowacz”,

4) od 01 lipca 1995 r. do 01 lipca 1997 r. z tytułu zatrudnienia w (...) Spółce z o.o., bowiem według pozwanego z przedłożonych dokumentów wynika, że ubezpieczony wykonywał prace na stanowisku operator sprężarek i kotłów wodnych, natomiast powołane przez zakład pracy przepisy rozporządzenia w wykazie A dziale XIV poz. 9 wymieniają bezpośrednią obsługę sprężarek, czego nie można stwierdzić na podstawie dokumentów,

5) od 02 lipca 1997 r. do 30 września 1997 r. w (...) Spółce z o.o., bowiem, jak podał pozwany, ze świadectwa pracy z dnia 30 września 1997 r. wynika, że wnioskodawca wykonywał prace na stanowisku łączonym palacz – hydraulik – podobnie potwierdzają to dokumenty z archiwum, a zdaniem pozwanego organu rentowego, nie jest pracą w warunkach szczególnych praca, której tylko część zmiany roboczej pracownik wykonuje pracę w warunkach szczególnych.

Zanim Sąd przejdzie do oceny charakteru zatrudnienia ubezpieczonego w poszczególnych spornych okresach czasu, godzi się na wstępie zaznaczyć, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska (np. palacz – hydraulik, operator sprężarek i kotłów wodnych czy też pracownik fizyczny – co zostało dowiedzione przez ubezpieczonego w tym postępowaniu), tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (tak Sąd Najwyższy w wyrokach : z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 210/07, OSNP 2009, nr 5-6, poz. 75, z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 66/07, LEX nr 483283, z dnia 4 października 2007 r., I UK 111/07, z dnia 19 września 2007 r., III UK 38/07, OSNP 2008, nr 21 - 22, poz. 329, z dnia 14 września 2007 r., III UK 27/07, OSNP 2008, nr 21 - 22, poz. 325).

Jeżeli chodzi o pierwszy sporny okres zatrudnienia ubezpieczonego w Fabryce (...), Sąd uznał, iż fakt wykonywania przez niego pracy w szczególnych warunkach jako palacza i osoby bezpośrednio obsługującej sprężarkę, z wyłączeniem jednakże okresu od 01 września 1975 r. do 03 lutego 1981 r. oraz od 01 stycznia 1991 r. do 15 stycznia 1991 r. znajduje potwierdzenie w zebranym w sprawie materiale dowodowym. Przede wszystkim Sąd zważył, że z akt osobowych ubezpieczonego z okresu zatrudnienia w Fabryce (...) bezsprzecznie wynika, że początkowo, z racji braku odpowiednich uprawnień, nie został on zatrudniony na stanowisku palacza czy też obsługującego sprężarkę, lecz na stanowisku hydraulika (skierowanie na badania z dnia 07 sierpnia 1957 r., umowa o pracę z dnia 01 września 1975 r.). W dniu 26 września 1975 r. zaproponowano ubezpieczonemu nowe stanowisko służbowe i z dniem 01 października 1975 r. powierzono mu wykonywanie obowiązków brygadzysty w grupie hydraulików. Pełnił on wówczas

bezpośredni nadzór i wykonywał rzeczowo instalację c.o., podlegały mu też kotły wodne (...), jednakże w ocenie Sądu, dopiero od ukończenia kursu obsługi kotłów wodnych i parowych wysokoprężnych co miało bezsprzecznie miejsce w dniu 02 lutego 1981 r., można było uznać ponad wszelką wątpliwość jego pracę za wykonywaną w warunkach szczególnych. Sąd zwrócił uwagę, że w różnego rodzaju pismach i angażach ubezpieczonego znajdujących się w jego aktach osobowych jako stanowisko przez niego wykonywane wskazywane jest brygadzysta kotłowni (np. pismo z dnia 14 grudnia 1981 r. o wyrażenie zgody na wykonywanie dodatkowej pracy, angaż z dnia 16 września 1985 r., pismo z dnia 20 marca 1986 r. o podwyższenie dodatku brygadzystowskiego, pismo z dnia 18 grudnia 1986 r. o przyznanie premii motywacyjnej). W ocenie Sądu, zapisy te korelują z zeznaniami przesłuchanych w sprawie świadków – współpracowników ubezpieczonego ze spornego okresu zatrudnienia, którzy zgodnie zeznali, że na kotłowni w sezonie grzewczym pracowało na jednej zmianie dwóch pracowników, tj. palacz (który posiadał stosowne uprawnienia) i pomocnik palacza do obsługi kotłów. Obsługa kotłów, jak wynika dalej z zeznań świadków, odbywała się na kotłowni, w której panowały bardzo szkodliwe warunki pracy. Była to bowiem praca w brudzie i w zapyleniu od miału węglowego. Ubezpieczony zajmował się obsługą kotłów (...) – były to kotły parowe, wysokoprężne, podlegające dozorowi technicznemu. Za pracę na tym stanowisku ubezpieczony otrzymywał dodatek za szkodliwe warunki pracy. Ponadto, z zeznań ww. świadków wynika również, że pracą w kotłowni ubezpieczony zajmował się w okresie zimowym, a w pozostałym okresie pracował przy bezpośredniej obsłudze sprężarek. Sprężarki te znajdowały się w osobnym dziale służyły do produkcji sprężonego powietrza dla celów technologicznych do napędu urządzeń na produkcji. Praca przy obsłudze sprężarek w sezonie letnim była pracą na 3 zmiany, a w pozostałym okresie na 2 zmiany. Wnioskodawca obsługując te sprężarki jednocześnie musiał pilnować odpowietrzania układu doprowadzającego sprężone powietrze do maszyn, co polegało na systematycznym spuszczeniu wody z instalacji sprężonego powietrza. Podkreślić należy, na co szczególnie zwracali uwagę świadkowie oraz ubezpieczony, że praca przy obsłudze sprężarek była to praca w ciągłym ruchu i do osób obsługujących sprężarki należała także bieżąca konserwacja tych urządzeń polegająca na wymianie oleju, bieżących przeglądach, tak aby maszyny te były cały czas zdolne do użytkowania. Należy zauważyć, że powietrze, które dochodziło do sprężarek, było chłodzone zimną wodą w układzie zamkniętym, którą dostarczała tak zwana „deszczownia”, gdzie były urządzenia dostarczające ciągle wodę do sprężarek. Nadzór nad nimi również wchodził w zakres obsługi sprężarek, gdyż – jak wyjaśnili świadkowie – był to zespół tak zwanych naczyń połączonych. W ocenie Sądu, w pełni wyjaśnia to zapisy w niektórych angażach ubezpieczonego, w których wskazywano mu niekiedy stanowisko hydraulika. Z pewnością nie można uznać, aby było to niezależne stanowisko. Raz jeszcze podkreślić należy, że te drobne prace hydrauliczne, o których mowa w zeznaniach świadków i ubezpieczonego, były to jedynie dodatkowe czynności, które miały na celu utrzymanie w ciągłym ruchu sprężarek, które służyły do napędu urządzeń znajdujących się na całej produkcji.

Zaznaczyć w tym miejscu również należy, iż zeznający w sprawie świadkowie nie mieli także jakichkolwiek wątpliwości co do tego, że w zakładzie, w którym pracowali razem z ubezpieczonym, obowiązywała wielozadaniowość, co oznaczało, że jednocześnie nie można było obsługiwać sprężarki i pracować jako palacz. Jak wskazali, było to fizycznie niewykonalne. Za zgodnymi zeznaniami świadków i ubezpieczonego, potwierdzonych dodatkowo dokumentami znajdującymi się w aktach osobowych ubezpieczonego, przyjąć zatem należało, że w sezonie letnim, gdy nie były uruchamiane kotły (...), ubezpieczony pracował na sprężarkach, a w sezonie zimowym jako palacz przy obsłudze kotłów parowych i wodnych typu przemysłowego, do czego miał specjalne uprawnienia. Zdaniem Sądu, przesłuchani w sprawie świadkowie posiadają odpowiednią wiedzę na temat charakteru wykonywanej przez ubezpieczonego pracy, byli bowiem zatrudnieni wraz z ubezpieczonym mniej więcej w tym samym okresie czasie, w tym samym zakładzie pracy, w związku z czym Sąd nie znalazł jakichkolwiek podstaw by kwestionować ich wiarygodność.

Powyższej oceny zeznań świadków nie zmienia fakt, iż brak było podstaw do zaliczenia ubezpieczonemu do okresu pracy w warunkach szczególnych okresu od dnia 01 stycznia 1991 r. do dnia 15 stycznia 1991 r. Świadkowie, z racji upływu czasu, mogli bowiem nie pamiętać szczegółowo całego przebiegu zatrudnienia ubezpieczonego, tym bardziej, że ten korzystał w tym czasie z kilku urlopów bezpłatnych, po których nie zawsze wracał na uprzednio zajmowane stanowisko. Przykładem jest chociażby zaliczony przez ZUS okres pracy wnioskodawcy od dnia 16 stycznia 1991 r. do dnia 31 maja 1992 r. na stanowisku ślusarza maszynowego (umowa o pracę z dnia 17 stycznia 1991 r. w aktach osobowych wnioskodawcy).

Jednocześnie Sąd uznał, że ZUS słusznie nie uwzględnił ubezpieczonemu do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu od dnia 01 stycznia 1991 r. do dnia 15 stycznia 1991 r., albowiem z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych nie wynika, aby ubezpieczony faktycznie wykonywał w tym czasie jakąkolwiek pracę. Z pisma Przedsiębiorstwa (...) S.A. z dnia 27 grudnia 1990 r. wynika, że ubezpieczony był zatrudniony na kontrakcie w Czechosłowacji w okresie od dnia 21 sierpnia 1989 r. do dnia 31 grudnia 1990 r. W piśmie tym wskazano również, że ma on do wykorzystania 11 dni roboczych zaległego urlopu wypoczynkowego za 1989 r. W karcie obiegowej z dnia 16 stycznia 1991 r. wskazano, że przyjęcie ubezpieczonego do pracy przez poszczególne osoby, działy, magazyny itp. miało miejsce w dniu 16 stycznia 1991 r. Co więcej, w aktach osobowych znajduje się również adnotacja Głównego Mechanika nosząca datę 15 stycznia 1991 r., z której wynika, że dopiero proponuje się ubezpieczonemu zatrudnienie w Oddziale (...), dlatego też Sąd zgodził się ze stanowiskiem ZUS odmawiającym ubezpieczonemu zaliczenia ww. spornego okresu zatrudnienia do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Według Sądu, nie było jednak jakichkolwiek podstaw do odmowy uwzględnienia ubezpieczonemu do tegoż stażu spornego okresu zatrudnienia w Fabryce (...) od dnia 01 czerwca 1992 r. do dnia 30 czerwca 1995 r. Jak wynika z zeznań świadków i ubezpieczonego, w tym czasie zajmował się on tylko i wyłącznie obsługą sprężarek, co znajduje potwierdzenie w dokumencie znajdującym się w aktach osobowych ubezpieczonego w postaci angażu z dnia 22 czerwca 1992 r., z którego bezsprzecznie wynika, że z dniem 01 czerwca 1992 r. powierzono mu stanowisko obsługi sprężarek.

Z ustaleń poczynionych w toku niniejszego postępowania wynika zatem, że prace wykonywane przez ubezpieczonego w okresach od dnia 03 lutego 1981 r. do dnia 22 maja 1986 r., od dnia 22 czerwca 1986 r. do dnia 01 listopada 1986 r., od dnia 28 grudnia 1986 r. do dnia 09 marca 1987 r., od dnia 25 stycznia 1989 r. do dnia 20 sierpnia 1989 r. oraz od dnia 01 czerwca 1992 r. do dnia 30 czerwca 1995 r. należy zakwalifikować jako prace wykonywane w warunkach szczególnych wskazane w załączniku do cytowanego wyżej Rozporządzenia Rady Ministrów w wykazie A, dziale XIV (prace różne) pod pozycją 1 i 9 opisane jako prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego oraz prace przy bezpośredniej obsłudze stacji sprężarek, gdyż w ocenie Sądu wynik postępowania dowodowego daje podstawę do twierdzenia, iż P. D. wykonywał wskazane wyżej prace, za co otrzymywał również specjalny dodatek szkodliwy.

Wobec zarzutów pozwanego organu rentowego, zaznaczyć w tym miejscu raz jeszcze należy, iż prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach przysługuje wówczas, gdy ubiegający się o prawo wykonywał prace w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Decydujące znaczenie ma zatem rodzaj i wymiar wykonywanej pracy, a nie przedłożenie świadectwa pracy w szczególnych warunkach określającego stanowisko pracy, ponieważ o zaliczeniu danego rodzaju pracy do wykonywanej w szczególnych warunkach decyduje nie nazwa zajmowanego stanowiska, ale charakter wykonywanych czynności.

Godzi się w tym miejscu przypomnieć, że ZUS odmówił ubezpieczonemu zaliczenia powyższych okresów tylko z tego względu, że w dniu 25 czerwca 2012 r. pracodawca (...) sp. z o.o. w P. (następca prawny Fabryki (...)) wystawił wnioskodawcy nowe świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach jedynie za okres od dnia 16 stycznia 1991 r. do dnia 31 maja 1992 r. (k. 30 plik E akt ubezpieczeniowych). Okres ten został przez ZUS zaliczony ubezpieczonemu do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Ubezpieczony, nie godząc się z wydanym mu w dniu 02 października 2012 r. przez (...) sp. z o.o. w P. świadectwem pracy, wystąpił do Sądu Rejonowego Gdańsk – Południe w Gdańsku (sprawa prowadzona jest pod sygn. akt VI P 972/12) z pozwem o jego sprostowanie poprzez zamieszczenie w nim informacji o wykonywaniu przez niego w wymienionych tam okresach pracy niezautomatyzowanej palacza oraz pracy przy bezpośredniej obsłudze stacji sprężarek, a także pracy polegającej na bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń.

Przede wszystkim zaznaczyć należy, iż dla Sądu rozpatrującego sprawę o emeryturę, fakt złożenia przez P. D. pozwu o sprostowanie świadectwa pracy, nie ma jakiegokolwiek znaczenia, albowiem sprawa ta nie stanowi prejudykatu dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy. Sąd Okręgowy sam ustala w jakich okresach ubezpieczony faktycznie

wykonywał pracę w warunkach szczególnych. Dla Sądu rozpatrującego sprawę bardziej miarodajne (aczkolwiek Sąd również nie uwzględnił go w pełnej rozciągłości – o czym była już mowa przy okazji odmówienia uwzględnienia niektórych okresów zatrudnienia w Fabryce (...) do stażu pracy w warunkach szczególnych), jest świadectwo wystawione przez bezpośrednio zatrudniającego ubezpieczonego, czyli Fabrykę (...) (świadectwo z dnia 30 czerwca 1995 r.), a nie (...) Sp. z o.o. w P., albowiem, jak słusznie zresztą wskazał ten podmiot, mógł on opierać się tylko i wyłącznie na dokumentach znajdujących się w aktach osobowych ubezpieczonego, a w ocenie Sądu, dopiero połączenie treści tychże dokumentów z zeznaniami świadków i ubezpieczonego daje pełny obraz charakteru pracy faktycznie przez niego wykonywanej w okresie zatrudnienia w Fabryce (...).

Przechodząc do omówienia kolejnych spornych okresów zatrudnienia Sąd uznał, iż konsekwentnie za organem rentowym, który zaliczył ubezpieczonemu do stażu pracy w warunkach szczególnych okres od dnia 21 sierpnia 1989 r. do 31 stycznia 1990 r. wynikający ze świadectwa wykonywania pracy w warunkach szkodliwych (k. 89) z tytułu zatrudnienia w (...) w G., należy również zaliczyć ubezpieczonemu okres od dnia 01 lutego 1990 r. do dnia 31 grudnia 1990 r.

Sąd zwrócił uwagę, że jedynym argumentem odmówienia ubezpieczonemu zaliczenia przez ZUS powyższego okresu był fakt, iż z przedłożonych dokumentów z archiwum wynika, że ubezpieczony wykonywał prace na stanowisku „pracownik fizyczny”, natomiast powołane przez zakład pracy przepisy, tj. wykaz A dział V poz. 11 rozporządzenia wymieniają prace przy produkcji materiałów ogniotrwałych oraz wyrobów ceramicznych, a w wykazie A dział V poz. 11 pkt 3 zarządzenia Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych wskazane jest stanowisko „formowacz”.

Sąd zważył jednak, że z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych ubezpieczonego, nie wynika również wprost, aby ubezpieczony w uznanym przez ZUS okresie zatrudnienia wykonywał pracę na stanowisku formowacza wyrobów ceramicznych gipsowych sylik. szklanych i pokrewnych, tak jak zostało to wskazane w przedmiotowym świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 26 listopada 2003 r., i tak np. w piśmie z dnia 09 sierpnia 1989 r. dotyczącym zakwalifikowania ubezpieczonego do pracy za granicą na budowie eksportowej (...) w okresie od dnia 18 sierpnia 1989 r. do dnia 30 czerwca 1990 r. wskazano stanowisko ślusarza, a nie formowacza; podobnie w umowie o pracę z dnia 27 grudnia 1989 r. zawartej na czas określony od dnia 01 stycznia 1990 r. do dnia 30 czerwca 1990 r. wskazano stanowisko montera, nie mające nic związanego z formowaniem wyrobów ceramicznych. Dlatego też Sąd dał wiarę zeznaniom ubezpieczonego, że w spornym okresie czasu, poza okresem uznanym przez ZUS, również pracował na budowie eksportowej w Czechach, gdzie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy produkcji wyrobów ceramicznych. Początkowo, jak wynika z jego zeznań, faktycznie pracował na stanowisku formowacza przy formowaniu cegieł, ale po powrocie z urlopu, z uwagi na to, że nie było już pracy przy formowaniu cegieł, został przydzielony do wypalania cegieł. Jego praca w tym okresie polegała na wkładaniu forem do pieca, a po ich wypaleniu, na wyciąganiu cegieł i ich składowaniu do magazynu, dlatego też Sąd uznał, że w tym okresie ubezpieczony był zatrudniony na stanowisku, o którym mowa w Zarządzeniu Nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 07 lipca 1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego (Dz. Urz. MG. z 1987 r., Nr 4, poz. 7) pod pozycją 11 (prace przy produkcji materiałów ogniotrwałych oraz wyrobów ceramicznych) w pkt 10 określonym jako ustawiacz ceramiki do wypału w piecach i rozładunku po wypale. Raz jeszcze podkreślić należy, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez ubezpieczonego stanowiska (np. pracownik fizyczny) tylko rodzaj powierzonych mu prac.

Sąd uznał, że również okresy zatrudnienia ubezpieczonego w (...) od 01 lipca 1995 r. do 01 lipca 1997 r. na stanowisku operatora sprężarek i kotłów wodnych oraz od 02 lipca 1997 r. do 30 września 1997 r. na stanowisku palacz hydraulik powinny być mu zaliczone do pracy w warunkach szczególnych.

Jak wynika z dokumentów zgromadzonych w sprawie (np. zaświadczenia o ukończeniu szkolenia wstępnego z dnia 27 września 1995 r. na stanowisku obsługa sprężarek, umowy o pracę z dnia 01 lipca 1995 r. na czas określony od dnia 01 lipca 1995 r. do dnia 30 czerwca 1996 r. na stanowisku operatora sprężarek i kotłów wodnych, umowy o

pracę z dnia 05 lipca 1996 r. na czas określony do dnia 31 grudnia 1996 r. na stanowisku operatora sprężarek i kotłów wodnych, umowy o pracę z dnia 30 grudnia 1996 r. na czas określony do dnia 01 lipca 1997 r. na stanowisku operatora sprężarek i kotłów wodnych, umowy o pracę z dnia 24 czerwca 1997 r. na czas nieokreślony na stanowisku palacz – hydraulik – termin rozpoczęcia pracy – 02 lipca 1997 r.), uszczegółowionych zeznaniami świadka B. N., praca wnioskodawcy w pierwszym (spornym) okresie zatrudnienia polegała tylko i wyłącznie na bezpośredniej obsłudze sprężarek. Ubezpieczony w tym okresie nie pracował jako palacz – hydraulik. Zmiana obowiązków i stanowiska pracy w drugim okresie zatrudnienia wynikała z faktu, że zakład pracy zakupił nowe sprężarki, które nie wymagały już obsługi bezpośredniej i dlatego ubezpieczonemu przydzielono stanowisko łączone palacza – hydraulika. Jak wynika z zeznań świadka B. N., wskazał on ubezpieczonemu w umowie o pracę i świadectwie stanowisko łączone palacz – hydraulik, ponieważ w przypadku awarii kotła, ubezpieczony, z racji, że miał ku temu stosowne uprawnienia, mógł dokonać we własnym zakresie naprawy kotła. Gdyby był tylko zapis o palaczu, to jak podał świadek, nie mógłby skierować ubezpieczonego do pracy przy usuwaniu awarii tego kotła. Stanowisko hydraulika nie było więc stanowiskiem samodzielnym. Prace hydrauliczne ubezpieczony wykonywał niejako dodatkowo, w razie potrzeby. Przede wszystkim ubezpieczony obsługiwał 3 kotły, tj. 2 do obsługi centralnego ogrzewania i 1 do wody. Z zeznań ww. świadka wynika również, że w okresie zatrudnienia w spółce (...) nie było takiej sytuacji, aby wnioskodawca pracował jednocześnie jako palacz i przy bezpośredniej obsłudze sprężarek. Praca przy obsłudze tych urządzeń była zmianowa – trzy zmiany przez cały rok.

Z ustaleń poczynionych w niniejszej sprawie wynika zatem, że prace wykonywane przez ubezpieczonego w okresie od dnia 01 lipca 1995 r. do dnia 01 lipca 1997 r. należy zakwalifikować jako prace wykonywane w warunkach szczególnych wskazane w załączniku do cytowanego wyżej Rozporządzenia Rady Ministrów w wykazie A, dziale XIV (prace różne) pod pozycją 9 opisane jako prace przy bezpośredniej obsłudze stacji sprężarek, natomiast prace wykonywane przez ubezpieczonego w okresie od dnia 02 lipca 1997 r. do dnia 30 września 1997 r. należy zakwalifikować jako prace wykonywane w warunkach szczególnych wskazane w załączniku do cytowanego wyżej Rozporządzenia Rady Ministrów w wykazie A, dziale XIV (prace różne) pod pozycją 1 opisane jako prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego, gdyż w ocenie Sądu wynik postępowania dowodowego daje podstawę do twierdzenia, iż P. D. wykonywał wskazane wyżej prace, za co otrzymywał również specjalny dodatek za pracę w szkodliwych warunkach.

Odnosnie odmowy zaliczenia okresu 01 października 1997 r. do 31 grudnia 1998 r. z tytułu zatrudnienia w Fabryce (...) przy bezpośredniej obsłudze sprężarek wskazać należy, iż wynik postępowania dowodowego, w tym ocena wyjaśnień wnioskodawcy przeprowadzona wyżej, jak i analiza akt osobowych wnioskodawcy, nie dają podstawy do twierdzenia, iż we wskazanym okresie wnioskodawca udowodnił, iż pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował przy bezpośredniej obsłudze sprężarek.

Mając na uwadze powyższe rozważania wskazać należy, iż przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, iż ubezpieczony legitymuje się wymaganym okresem 15 lat pracy w warunkach szczególnych, wobec uwzględnienia do niespornych okresów pracy w warunkach szczególnych nadto okresów zatrudnienia w Fabryce (...): od 03.02.1981r. do 22.05.1986r., od 22.06.1986r. do 01.11.1986r., od 28.12.1986r. do 09.03.1987r., od 25.01.1989r. do 30.06.1995r., w firmie (...) od 01.07.1995r. do 30.09.1997r. oraz w firmie (...) od 01.02.1990r. do 31.12.1990r.

Reasumując powyższe, w ocenie Sądu, wnioskodawca udowodnił, iż w spornym okresie wykonywał pracę uzasadniającą przyznanie mu prawa do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu i tym samym wykazał spełnienie warunku przyznania tego świadczenia – a więc posiadania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach, stosownie do treści § 4 ust. 3 rozporządzenia.

Sąd rozstrzygając sprawę orzekł, o braku odpowiedzialności pozwanego za nie ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sąd Okręgowy uznał, iż organ rentowy na etapie wydawania decyzji prawidłowo ustalił staż ubezpieczonego w warunkach szczególnych uznając, iż nie spełnia on przesłanek uzyskania prawa do emerytury. W związku z

powyższym Sąd wydając przedmiotowe orzeczenie nie stwierdził odpowiedzialność pozwanego organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, stosownie do treści przepisu art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zgodnie z którym, w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Przez wyjaśnienie „ostatniej niezbędnej okoliczności” należy rozumieć wyjaśnienie ostatniej okoliczności koniecznej do ustalenia istnienia prawa ubezpieczonego do wnioskowanego świadczenia.

W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie wnioskodawca dołożył należytych starań przedkładając wymagane dokumenty konieczne do wydania decyzji przyznającej prawo do dochodzonego świadczenia z tytułu pracy w warunkach szczególnych, jednakże organ rentowy dysponując tymi dokumentami na etapie wydawania decyzji nie miał podstaw, aby wydać decyzję przyznającą prawo do emerytury, gdyż dopiero dowody z akt osobowych i zeznania samego wnioskodawcy i świadków dały podstawę do poczynienia wiążących ustaleń co do charakteru wykonywanej przez wnioskodawcę pracy w zakwestionowanych przez ZUS okresach. Dlatego też organ rentowy, w ocenie Sądu, nie ponosi odpowiedzialność za nie ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Mając na względzie powyższe, uznając, że odwołania ubezpieczonego P. D. zasługują na uwzględnienie, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z art. 129 cyt. wyżej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zmienił zaskarżone decyzje w ten sposób, iż przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia 01 stycznia 2013 r., tj. od dnia spełnienia wszystkich przesłanek wymaganych do przyznania prawa do wnioskowanego świadczenia tj. od daty wejścia w życie przepisu art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 20 ustawy z dnia 11 maja 2012r. ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012r. Nr 637) tj. od daty uchylecia obowiązku rozwiązania stosunku pracy przez osobę ubiegającą się o świadczenie emerytalne (pkt I wyroku), jako okoliczność zmiany stanu prawnego , którą Sąd bierze pod rozwagę z urzędu.

W pkt II wyroku Sąd orzekł o braku odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnych do wydania decyzji z przyczyn wskazanych wyżej na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS , wnioskując a contrario.

SSO Monika Popielińska